

רונית בן שושן

ראיון הכרות

אורן בריקוד סולו עם להקת הכל במחול, יום העצמאות 2023, אמפי קרית מוצקין

אורן בראיר נע במרחב המחול במגוון מישורים. בראש וראשונה הוא רקדן פעיל. מדי פעם הוא משתלב כרקדן מהשורה בלהקות מחול ישראלי ומבצע מחול ישראלי כסולן. הוא חלק מהצמד "רק לגעת", כשכאן בא לידי ביטוי הפן האישי והמודרני במחול. מייסד, כוריאוגרף ומנהל אמנותי של להקת "הכל במחול", ובמסגרת זו מורה למחול. מדריך ורקדן בלהקת סלמה - להקת מחול מזרחי המשלבת פולקלור ערבי אמנותי. בנוסף לכך במקצועו הוא מורה בבית ספר לתלמידים עם צרכים מיוחדים, שם הוא מערב לעיתים את היכולות היצירתיות שלו הקשורות בעבודת המחול.

אורן, האם אתה זוכר רגע מסוים בו אמרת לעצמך "את זה אני רוצה לעשות"?

הזיכרון הראשון שלי הוא מגיל 5 כאשר אחי ואני הלכנו בערב יום העצמאות למרכז אבא חושי בחיפה. ראינו קבוצת רקדנים עם חולצות כחולות על במה קטנה מוגבהת. אמרתי לאח שלי ש"גם אני רוצה". לא היה לי כל מושג בריקוד אבל מה שראיתי פשוט הלהיב אותי וגרם לי לרצות להיות חלק ממנו.

ההתחלה הייתה בגיל 12 כשרקדתי בקבוצה שנקראת "הורה איל"ן" חיפה. כבר בגיל 6 נחשפתי למחול מקרוב כאשר לראשונה ראיתי את אבא שלי רוקד. מדובר היה במחול זוגות כשאחד מהשניים יושב על כיסא גלגלים. בתקופה ההיא זה היה חדש בארץ, לאחר שיובא מגרמניה ויועד במקור לריקודים סלוניים, אבל בישראל הלבישו על זה את המחול העממי. אבי היה לוקח אותי לחוג ואני כילד הייתי משחק עם הילדים של הרקדנים או צופה בהם מהצד.

באחת החזרות ביקשו ממני להחליף בחור שחלה לפני מופע. רקדתי עם רבקה כהן ז"ל שלצערי איננה איתנו. למדתי את הכוריאוגרפיה במפגש אחד או שניים ועלינו להופיע באירוע גדול בבית הלוחם בתל אביב. זו הייתה חוויה טובה והמשכתי לרקוד עם הלהקה עד גיל 18. בערך בגיל 17-18 כבר רקדתי במקביל בלהקות מחול של בארי אבידן ואחר כך אצל רחל וייצמן.

ההזדמנות הראשונה שניתנה לי ליצור כוריאוגרפיה הייתה עבור שלוש בנות על כסאות גלגלים. הניסיון לא צלח אבל בזכותו ניתנה לי אפשרות ליצור עבור להקת הורה אילן ריקוד שיועד לפסטיבל כרמיאל. יחד עם עדי בנדס, שרקד איתי באותה תקופה בלהקתה של רחל וייצמן, חיברנו שני שירים ויצרנו כוריאוגרפיה מוצלחת שזכתה למחמאות ממנהלת האירוע בכרמיאל (לאה משעל).

**אמרתי לאח שלי
ש"גם אני רוצה".
לא היה לי כל מושג
בריקוד אבל מה
שראיתי פשוט
הלהיב אותי וגרם לי
לרצות להיות חלק
ממנו.**

אורן בראיר

כצמד רקדנים שנקרא "רק לגעת" אנחנו משלבים בין רגל וגלגל תוך חיבור בין יכולות פיזיות לתנועות הריקוד וחיבור בין שני אנשים.

צמד רק לגעת: זהבה פדנס עם אורן, צלם: דורון גולן

ומכאן המשכת לעוד להקות מחול ישראלי?

אצל בארי אבידן בחיפה רקדתי כמעט חצי שנה. הגעתי ללהקה בה הרקדנים כבר מכירים אחד את השני. בניגוד לציפיות דווקא מי שהיה הרקדן הבולט בלהקה הקדיש לי תשומת לב וניסה לעזור. באחד מימי החזרות הייתי צריך במקביל להופיע באודיטוריום עם להקת איל"ן ולהגיע באיחור לחזרה שהייתה גם היא בבית רוטשילד בחיפה. פניתי לבארי והוא אמר לי "תופיע, תסיים ותבוא". בתקופה ההיא בה הכוריאוגרף היה אלוהים ואיחורים לא היו מתקבלים, בארי אבידן נתן לי, להרגשתי, הרבה קרדיט. אחרי כחצי שנה הרגשתי שאני לא משתלב חברתית עם הרקדנים ולכן עזבתי.

מצאתי את מקומי בלהקה של רחל וייצמן בקבוצה נחמדה שקסמה לי ורקדתי שם לאורך שנים. במקביל רקדתי בלהקות נוספות: קצת אצל **זאב קרן** באירוס הנצרת, קצת אצל **דדו קראוס**, קצת אצל **שלמה ממן**. גם עבדתי, גם למדתי, גם עזרתי, גם מילאתי מקומות של רקדנים.

ב-2002 הייתי אסיסטנט של שלמה ממן ואימנתי את

הלהקות שלו בקרית שמונה. זו הייתה נקודת המהפך שבה מרקדן הפכתי למדריך. אלו היו כוריאוגרפיות של ממן שלמדתי והעברתי לרקדנים. לצד זה בסביבות גיל 20 לימדתי בבית הספר הרוקד בכרמיאל ריקודי עם, מה שקירב אותי לעבודה עם בתי ספר. במופעי סיום שנה של כיתות ו' עשיתי את מלוא התהליך - הכתיבה, הבימוי וההדרכה. זו הייתה למעשה הגדילה שלי לאט לאט אל תוך תחום הניהול, הבימוי וההפקה, לצד המחול הישראלי.

בשנים הבאות לימדתי מחול גם באירוס הנצרת, בסטודיו של **עדנה בצלאל** בנהריה ובמועצה האזורית זבולון. אחרי שצברתי ידע ומיומנויות הוראה מעשיות הרגשתי צורך בהעשרה נוספת. השתתפתי בתוכנית שייסד **יונתן כרמון** בקתדרה למחול ישראלי בירושלים וקיבלתי מלגת הצטיינות. בהמשך פניתי גם ללימודים אקדמיים לתואר בלימודי מחול בסמינר הקיבוצים ולתעודת הוראה.

אף פעם לא ניסיתי לעוף גבוה מדי ב"מחול הישראלי". אמנם רציתי להיות בזירה המשמעותית של הכוריאוגרפים והגעתי לשם מספר פעמים, אבל אני לוקח כמה צעדים אחורה כיוון שטוב לי יותר בחוויה של מה שאני יוצר. יש בה משהו ביתי ואישי שלי כך שאין לי צורך בתחרות עם אף אחד. לדעתי יש מקום לכולם.

ההתנסות המוקדמת בלהקת אילן הובילה אותך לא רק אל עולם המחול הישראלי אלא גם להקמה של הצמד "רק לגעת" יחד עם הרקדנית זהבה פדנס.

שני הוריי הם חלק מקהילת נכי הפוליו שכל חבריה הפעילים בארץ מכירים זה את זה. אמי ז"ל וזהבה מכירות מילדות. כספורטאית, זהבה נהגה להגיע להתאמן באיל"ן וכך הזדמן לנו להיפגש שם. באחת ההזדמנויות כאשר נכנסה כלקוחה לחנות הצילום בה עבדתי הצעתי לה להצטרף אלי כבת זוג לריקוד בלהקת איל"ן.

רקדנו תקופה קצרה במסגרת הלהקה והמשכנו לבקשתה באימונים יותר אינטנסיביים. מאז אנחנו רוקדים יחד יותר מ-20 שנה שבמהלכם העלינו שלושה מופעים שרצו ברחבי הארץ. כצמד רקדנים שנקרא "רק לגעת" אנחנו משלבים בין רגל וגלגל תוך חיבור בין יכולות פיזיות לתנועות הריקוד וחיבור בין שני אנשים. אנחנו זוכים לכבוד רב ומוזמנים למופעים ותוכניות טלוויזיה. האחרונה בהן הייתה "גוט טאלנט", בה הגענו לתוכנית הגמר.

המחול המודרני נתן לי כנפיים לנוע בין תנועה למוזיקה, נשמה ומשמעות. בזכות העבודה עם זהבה הוגשמו גם החלומות הללו.

**פניתי לבארי והוא
אמר לי "תופיע,
תסיים ותבוא".
בתקופה ההיא בה
הכוריאוגרף היה
אלוהים ואיחורים
לא היו מתקבלים,
בארי אבידן נתן לי,
להרגשתי, הרבה
קרדיט.**

בטרם מלאו לך 30 צברת ניסיון מגוון ומקיף בעולם המחול הישראלי וכבר הקמת להקת מחול משלך - "הכל במחול". איך נולד הרעיון?

בשנת 2004 התחלתי לנהל את להקות המחול במתנ"ס קרית אתא. נקראתי להחליף את המדריכה הקבועה ובהמשך עסקתי בארגון נסיעה של קבוצות המחול, התזמורת ולהקות הזמר לקנדה. הלהקות השתתפו באירועים של העירייה ואף זכינו בפרסים בתחרויות. בקבוצות היו ילדים במגוון גילאים אבל לא היו מבוגרים. הרעיון נולד כאשר שמעתי אימא של רקדנית בלהקה אומרת שיום אחד היא אולי תרקוד. זה הפך עבורי לחלום שצריך להגשים.

בשנת 2006 מנהל המתנ"ס נענה לפנייתי והסכים שאקים להקת מבוגרים. סייעה בידי פולה מלכה שעד היום היא חברה בלהקת המחול. תחילה הלהקה מנתה שש נשים שאיתן עבדנו ללא מסגרת שעות בקבוצה קטנה וחברתית. בסיום השנה הן עלו לבמה במופע שהיה עבורן חוויה מדהימה ושאותי ריגשה יותר מאשר העבודה עם הצעירים.

זו הייתה ראשיתה של להקת המחול "האמיתית", זו שאפשר לעשות איתה דברים שהם מעבר לחלומות. כאן התחלתי את דרכי הכוריאוגרפית בהבנה עמוקה יותר של מהות הלהקה - "כי היה אפשר, כי הרקדנים אפשרו". בהשוואה לאופי העבודה עם הילדים והקושי לרצות אותם ולקבל תוצאות, עם המבוגרים יכולתי לעשות את מה שאני רציתי.

אתה גם רקדן וגם כוריאוגרף. אלו מיומנויות שלך כרקדן אתה לוקח לכוריאוגרפיה? איפה בכוריאוגרפיה בא לידי ביטוי הרקדן?

לדעתי קשה מאוד למי שאינו רקדן להיות כוריאוגרף, אף על פי שקיימים כוריאוגרפים כאלה וחלקם גם מצליחים. ללא ניסיון ריקוד הכוריאוגרף יצור דברים יותר גרפיים, שאולי יהיו מדויקים מבנית, אבל לא יהיה לו את המעוף שיש לרקדן שמבין וחש את משמעות המכניקה של הגוף, את אורך התנועה ועוד הרבה ניואנסים חשובים. לעיתים במהלך העבודה אני זז רגע הצידה ומנסה לבצע את הרעיון בעצמי. אני יודע מה אני יכול לבצע ומה הרקדן יכול לבצע ואני צריך לעשות התאמה.

מחוללי קרית חיים בריקוד "הכל פתוח", כוריאוגרפיה: שלמה ממן

היכולת לראות את הרקדן מגיעה כשיש לך ניסיון וכשאתה בא מתוך הריקוד. כשרקדן הופך לכוריאוגרף, הגישה שלו למחול תהיה טובה יותר והיכולת לראות את הרקדן תהיה מכוונת יותר. כשרקדן רוקד בשלב ראשון בהדרכת כוריאוגרף הוא עוקב אחר דרכי העבודה וזה מעורר אותו לחשיבה - מה הוא היה עושה אחרת או למה הוא יותר מתחבר.

הריקוד בפועל הוא שעורר בי רצון להגיד גם את המילה שלי בתחום. מעבר לכך שאני רקדן ויכול לראות את המפה השלמה, אני יודע שלרקוד בקבוצה זה לא לרקוד סולו. יש חוקים אחרים שנבנים עם הזמן.

אתה מפתח חושים: אם זו הראיה - לקלוט את המרחב נכון, אם זו השמיעה - ההבנה המוסיקלית של המקצבים. אתה מרגיש בגוף מה נכון מה לא נכון. מתוך הידע על תנועת הרקדן נוצר כוריאוגרף הרבה יותר שלם.

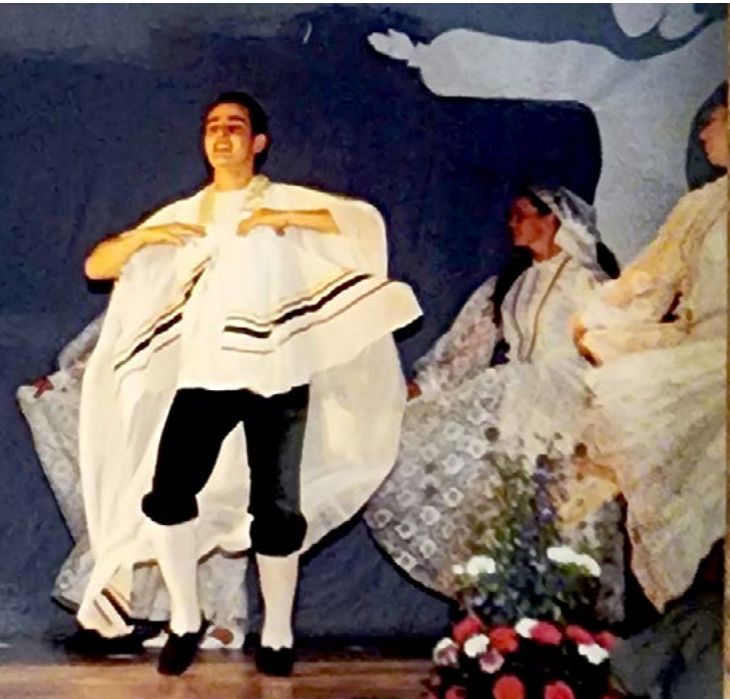
מה מקורות ההשראה שלך? איך נולד ריקוד?

אם יש מוסיקה היא די מכתובה משהו, אתה יכול ללכת איתה, או נגדה או בסינקופה. היא לא סתם כלי ליווי, היא מספרת סיפור והיא זו שנותנת את המשמעות לכל תנועה. אני מתחבר מאוד למוסיקה.

כשאין מילים אני מקשיב למוסיקה ומדמיין את הנושא שעולה מתוכה ומתחיל לשזור אותה עם המחשבות והחוויות שלי. אני מתחיל לחקור את הנושא שעלה

טקס הנחת אבן הפינה לבית קסלר 1998 אורן עם רבקה כהן ז"ל

מחוללי קרית חיים בריקוד חסידי, סולו: אורן בראיר

צילום קבוצתי בפסטיבל עם הלהקה הפולנית, לפני מופע בכיכר העיר טומשוב

- לשאול את עצמי שאלות, לכתוב, להסתכל במילון, ליצור. אני מנסה להלביש את הסיפור שעלה מתוך המוסיקה הזו ולהגיע לנקודה בה אני מתחבר עם הרעיון שלי מצד אחד ועם המוסיקה מצד שני, כדי לעשות איזה קולאג' יחד.

כשיש גם מילים אז יש נושא שצריך להתחבר אליו ואני מנסה להנפיש לי בראש את הסיפור של השיר. מה הייתי רוצה לראות מתוך המילים? מה הייתי רוצה להדגיש? מה הייתי רוצה לעביר לאחרים מתוך הסיפור? איך הייתי רוצה לדייק מילה מסוימת? למשל המילה "הר". איך אני רואה הר? כל דבר כזה הוא כלי של תנועה. פרטיטורה תנועתית שמגיעה בעקבות המילים שיוצרות עבורך חוויה.

יש גם דברים שיוצאים ממני. כשאני רוצה לעבוד על נושא מסוים, או כשאני מחפש מוסיקה או כשאני עובד ללא מוסיקה. ואז אחרי שמתהווים משפטי תנועה אני מנסה להלביש את זה על מוסיקה קיימת. עבורי כלי העזר של המוסיקה והמילים הם בסיס מצוין לעבודה.

אתה יכול לתת דוגמה למוסיקה או מילים שהפכו לכוריאוגרפיה?

דוגמה מהשנה האחרונה היא ריקוד לפי השיר "בלדה לחובש" של יהורם גאון. פשוט צריך להקשיב לשיר שמתאר אירוע או רגע מאוד מסוים בתוך מלחמה. השיר מעביר תיאור מושלם ואתה יכול לעצום את העיניים, לדמיין ולהקשיב לשיר, ואז לראות מחזה שלם מול העיניים. ישר הופיעו מולי תנועות שמתארות את הרגע, ושמתקשרות גם למילים וגם למוסיקה.

בריקוד "ההר הירוק תמיד" רציתי לראות הר גדול, לראות את הרוחות סביב ההר ואת האופן בו הן משפיעות על התנועה, וגם את הסיפור שבשיר. יש המון ניואנסים בשיר שמתארים רגעים ואפשר ממש להרגיש את זה. רציתי לראות את ה"ביחד"

של הקבוצה לעומת הרגע של האדם היחיד, רגע של אהבה לצד רגע של מלחמה.

השיר מדבר על מעגל החיים והוא מחולק לתקופות בחיינו. באחד מקטעי השיר לקחתי את הריקוד למקום מסוים של פרשנות ואז אחת הרקדניות אמרה שהמשפט מתייחס לנושא אחר. אז לצד הגחמות האישיות שלי, בחרתי ללכת עם המשמעות המקורית כיוון שאם הכותב התכוון למשהו מסוים אני לא אמחק את זה, אני רק אדגיש את זה עם התנועה.

האם גם במחול הישראלי הוותיק, למשל בריקודי ההורה, יש במה להיאחז?

כשהתחלתי ליצור את הריקוד "שמחת המעלות" ("שיר למעלות") לא ממש הכרתי את השיר ומשמעותו. לא עבדתי מתוך המקורות, לא הבנתי את המשמעות של לקחת שיר או מוסיקה וממש למולל אותו כדי להבין את הפרשנות, ופשוט יצרתי תנועות. מישהו האיר את עיני שלא מדובר רק במוסיקה וזהו שיר הודיה ששרים בזמן ארוחת שישי.

אחרי שהוא פירש עבורי את משמעות המילים הסתבר לי שהתנועות שיצרתי באופן אינטואיטיבי התחברו למילים. עשיתי מעט שינויים כדי להדגיש את החיבור לטקסט ההודיה לאל ואת השמחה שהתעצמה

לעיתים במהלך
העבודה אני זז
רגע הצידה ומנסה
לבצע את הרעיון
בעצמי. אני יודע
מה אני יכול לבצע
ומה הרקדן יכול
לבצע ואני צריך
לעשות התאמה.

בכוריאוגרפיה. הרקדנים הבינו שהם צריכים להביע שמחה. רק אחרי שנה שנתיים כשהריקוד כבר נרקד "נפל לי האסימון" שגם הרקדנים צריכים לדעת לעומק למה יצרתי את הריקוד ומה המשמעות של המילים. כשרקדן מבין את המקור הוא יוצר חיבור טוב יותר לתנועות ולביצוע.

אתה אומר שאתה יוצר את החיבור בין הרקדנים והריקוד על ידי הקניית ההבנה אודות התכנים שלו. באילו דרכים נוספות אתה מניע את המוטיבציה של הרקדנים בלהקה ומעניק להם השראה?

התפיסה שלי היום, שהתחילה מהלהקות בקרית אתא, היא שמדובר בעבודה חברתית. דאגנו, עם מנהלות הלהקה, לקיים אירועים וחגים, להכין חידונים או ללכת לאחד הבתים לרקוד, וזה הפך להיות קצת משפחתי. נוצר דבק ששמר על הרקדנים כקבוצת איכות.

החברותא היא דבר חשוב. לצד זאת ניסיתי להגשים לרקדנים חלומות. כולם רוצים להיראות בשורה הראשונה ולהרגיש טוב עם עצמם בריקוד. הכוריאוגרפיות הן תמיד מאוד רב גוניות כך שרקדן שנמצא בשורה אחרונה תמיד ימצא את עצמו בקטע מסוים גם בשורה הראשונה. כשאתה מאפשר לרקדנים שלך לעשות משהו שהם לא מאמינים שהיו יכולים, כשאתה נותן למישהו יד, הוא ייקח אותה ויקבל כוח.

דבר נוסף הוא להביא את החדווה של המחול אל תוך השיעור. הרבה רקדנים הופכים להיות מעין כוריאוגרפים, הם כאילו חיים בתוך הסיפור ורוקדים את הסיפור. אתה רואה את זה כשרקדנים מבינים טכניקה, תנועות ומהויות. לבצע תנועות זה אמנם מהנה אבל אין בזה עומק וחיבור למה שאתה עושה.

חשוב שתהיה לרקדן ההבנה מה זה לאהוב לרקוד, לזוז מתוך ידע, לנוע. להבין מה אתה עושה זה ממש משנה חיים עבורי. כשהתגבשה אצלי התפיסה הזו של דרך העבודה עם הרקדנים זה שדרג את הכוריאוגרפיות שלי ואת החוויה לרקדנים ולצופה.

לא דיברת על עצמך ועל התכונות האישיות שלך בהקשר זה של הנעת הרקדנים.

את השאלה הזו צריך להפנות לרקדנים - אם יש בי כריזמה או יכולות מסוימות. הקבוצה של "הכל במחול" נתנה לי הרבה במה וכבוד, וגם את השם. זה היה דואלי - ברגע שהם נתנו לי מוטיבציה, אני נתתי להם. כשאני נכנס כבוי לשיעור אז זה מחלחל אל הרקדנים, ולהיפך. אני מחכה לעבודה איתם. עברנו לפגישות של פעם בשבוע וזה קשה עבורי כיוון שאני בהמתנה. לעיתים צצה איזו פנטזיה ואני רוצה כבר לבדוק שזה עובד ו"לשפוך את זה על הרקדנים". יש הרבה לילות בלי שינה, עם חלומות ומחשבות. ואז אני מגיע פעם בשבוע לחזרה והיא נגמרת לי מהר. אני לא מספיק לעשות את מה שתכננתי וצריך לחכות עוד שבוע.

להקת הכל במחול בפסטיבל כרמיהל 2022 עם תלבושות הריקוד "ההר הירוק תמיד"

בתוך כל זה אני מאמין שה"שפה" שלי תישאר. אולי יתווספו לה כמה גוונים אבל בסופו של דבר היא חלק ממני. גדלתי עליה ופיתחתי אותה ולכן אני אמשך לדייק אותה ולהנחיל אותה לתלמידיי.

להקת הכל במחול בפסטיבל בפראג בשנת 2019

אז אני אוסיף שאתה גם מאוד משעשע את חברי הלהקה בחיקויים שאתה עושה לעיתים, ושיש לך גם כישרון משחק שכמובן בא לידי ביטוי על הבמה, אבל גם במהלך החזרות.

זה חלק מההוראה וזה עושה את העבודה. זה לא נשאר רק אצלי כי הקבוצה איתי. בשלב מסוים הייתה לי תובנה שהאנשים שעובדים איתי הם לא רקדנים שלי אלא עמיתים. הם יכולים להביע ולהגיד דברים שחשוב לשקול. הם אלה שרוקדים ורואים דברים שאני לא רואה כאשר אני לא רוקד איתם. זה מתקשר לשאלה על היותי גם רקדן וגם כוריאוגרף. לרקוד זה לראות דברים בפועל כאן ועכשיו, לנווט מהצד זה לאבד את ההבנה של איך ליצור את הדבר הזה נכון. כשאתה בתוך הרקדנים אתה רואה משהו שלא ניתן לראות מבחוץ. היצירה היא משותפת עם הרקדנים. כל סוף שנה אני מודה לכל הרקדנים על כך שאפשרו לי ליצור עבורם. על זה שהם איתי וזה לא מובן מאליו.

בעבודה שלך יש מספר מרכיבים לא שגרתיים; בין היתר אתה רוקד ומלמד בלהקת סלמה בחיפה שעוסקת בפולקלור המורשת הערבית המקומית. איך אתה רואה את השתלבות מחול זה במחול הישראלי?

לרקוד עם רקדנים ערבים זה ללמוד שפה, אני למדתי שפה חדשה. מה זה לרקוד דבקה או ריקוד "שרעי"? במחול המזרחי לגברים יש תפקיד מסוים מאוד. ברור שיש שוני שמתבטא בסגנון. שמת לב, למשל, שבמחול הערבי הדריכה מתחילה על העקב. אני מכניס קצת מחול מודרני וזה לא פשוט עבורם לקבל מישהו חיצוני שיטמיע שינויים. פריאל חשבון, הכוריאוגרפית והמנהלת האמנותית של "להקת סלמה", מכניסה מרכיבים מודרניים בתוך הסגנון המסורתי. היא מאוד מכבדת את התרבות והמוסיקה הערבית ונותנת לה מקום. לצד זאת היא משלבת כוריאוגרפיות די חדשות שהן איכותיות וייחודיות. אני מעריך מאוד את האופן בו היא שומרת על התרבות.

פן ייחודי נוסף שקיים בעבודה שלך הוא בהוראה של תנועה לאנשים בעלי מוגבלויות פיזיות. אתה העלית ריקוד עם נערה אוטיסטית ועיוורת, שעורר התרגשות רבה.

הנערה, ששמה חי הוד, כבר התנסתה לפני כן בריקוד סלוני. כשהגעתי למפגש הראשון איתה מעט נבהלתי ממורכבות המשימה. לצד זאת ניצלתי את הידע שלה בוואלס ובתנועה, השתמשתי בו והרחבתי אותו. בהמשך הזדמן לי כמורה בבית ספר לעשות איתה עבודה תרפויטית שעסקה במילה "להתנגד". הייתה לנו תקשורת מאוד ייחודית תנועתית כי כבר ידענו איך לסמוך אחד על השני.

מהו הקסם שאתה משתמש בו כדי להפוך אנשים ללא רקע במחול לרקדנים, ואפילו להעלות אותם על במה?

הקסם מאוד פשוט והוא "האמונה שלי ביכולת שלהם". כולנו נולדים רקדנים כי כולנו זזים. אני מאמין שכולנו יכולים לרקוד אבל לא מאמין שכולנו יכולים לרקוד על במה, באותה מידה שסופר לא יכול להיות מכונאי.

בשלב מסוים הייתה לי תובנה שהאנשים שעובדים איתי הם לא רקדנים שלי אלא עמיתים. הם יכולים להביע ולהגיד דברים שחשוב לשקול. הם אלה שרוקדים ורואים דברים שאני לא רואה כאשר אני לא רוקד איתם.

תנועה היא סוג של הבעה. כמו כל דבר בחיים אנחנו יכולים לתרגל, לעצב ולשכלל. חלק גדול מהאנשים שבאו לרקוד אצלי הם לא רקדנים. יש להם יכולת מסוימת שאני עובד איתה ואני מאתגר אותם להגיע לקצה - אם זה במחשבה, בתנועה, בהבנת המרחב או בעבודה בצוות. אני משתדל לפתח אצלם את הקואורדינציה, לתת להם את ראיית הבמה, את הכלים להתמודד עם התנועה ואת ההבנה המוסיקלית.

צריך לזכור שאנחנו יוצרים מחול עממי. בחו"ל יש סוגי פולקלור שמסתכמים בעמידה על הבמה עם קצת שירה, קצת משחק וקצת ריקוד. אם אני רוצה לעשות את זה עממי אז אני חייב שיהיו לי גם אנשים שהם לא רקדנים שיעבירו את התחושה הזו של מחול נרכש. אני מאמין שמי שרוצה לרקוד ירקוד. לפעמים אנשים לא יודעים שהם מסוגלים לזה והם לא מפתחים את זה. תמיד כדאי לשאוף להתקדמות.

איזו כוריאוגרפיה אתה חולם ליצור עבור המחול הישראלי?

ככוריאוגרף יש לי הרבה מחשבות ומנגינות אותן אני שם בצד ואומר לעצמי שכאשר אהיה בשל לכך אני אגיע בהן. יש דברים שהלכתי מהם וחזרתי אליהם. אני חושב שכדי להתעסק עם מנגינות או יצירות מסוימות צריך להיות מוכן להתמודד עם אותה יצירה. זה לא שאני לא יכול ליצור להן כוריאוגרפיה אבל אני ממתין שהמילים תהיינה לי ברורות ובשלות, שאתחבר לרעיון הכללי של השיר, או שהמנגינה תדבר אלי ותעניק לי את הרעיון לנושא.

העבודה שלי היא למעשה להתחבר או למוסיקה או לתנועה או לפרטנר/ית לריקוד. אני תמיד אשמח ליצור משהו ובייחוד עוד כוריאוגרפיות מחוליות שאהיה מחובר אליהן. כשאני רואה את זה וזה בועט בי בבטן אני מתרגש עד דמעות. זה הדבר הכי מדהים שיש עבורי בעבודה.

איפה אתה רואה את המחול הישראלי העממי בעוד כ-30 שנה ואיפה אתה רואה את עצמך, אז, כחלק מהמחול הישראלי?

לא פשוט לנחש איפה יהיה המחול הישראלי בעוד 30 שנה, כיוון שהוא כל הזמן משתנה ללא הכר. יותר מזה, אני לא בטוח שבעוד 5 שנים נראה את אותו מחול ישראלי שאנחנו רואים היום. כבר היום זה לא המחול שאני התחנכתי עליו. המוסיקה משתנה ודרך העבודה עם הרקדנים השתנתה. בעבר, למשל, היה הרכב תזמורתי שניגן בחזרות, והכוריאוגרף היה עובד איתו בשיתוף. היום, למי יש תקציב לעשות דבר כזה?

מה שמבדיל אותנו מלהקות פולקלור בחו"ל הוא שאצלן יש מסורת שנמשכת שנים ודורות. רוב השירים שאנחנו עובדים איתם היום הם שירים ותיקים שאת חלקם אנשים לא מכירים וגם אם כן, הם לרוב לא יודעים מהו תוכן השיר. בעוד עידן השירים יישמעו אחרת וכנראה שהריקודים גם הם יראו אחרת. המחול הישראלי ידלג, יעבור שינויים, וכנראה שבסוף נתגעגע למה שהיה פעם.

אורן וזהב במופע בהרקדה של ירון כרמל באפיקים, 2014

בתוך כל זה אני מאמין שה"שפה" שלי תישאר. אולי יתווספו לה כמה גוונים אבל בסופו של דבר היא חלק ממני. גדלתי עליה ופיתחתי אותה ולכן אני אמשיך לדייק אותה ולהנחיל אותה לתלמידיי.

לצד זה צריך להתחדש, ולכן יהיו גם דברים מודרניים שיתאימו לרוח התקופה. כנראה אמצא את עצמי בתוך "כל הדבר הזה" או רוקד, או מלמד, או צופה מהצד ונהנה מהחוויה... מקווה שנהנה מהחוויה.

החלום שלי הוא להצליח לרקוד בכל גיל, ואם לא, אז להמשיך ליצור. זה אמנם מעסיק את המוח ולפעמים צץ רעיון במקלחת, אבל זה היופי של תהליך היצירה ואני מאוד אוהב את זה. היצירה תמלא אותי לא פחות מהריקוד. כבר היום זה ממלא אותי כאשר אני רואה את הרקדנים שלי מופיעים. זו חוויה יותר משמעותית עבורי מלהיות איתם על הבמה. אני נהנה היום משני העולמות ונקווה שאצליח גם בגיל +70.

אורן ואביו יצחק בראיר אחרי מופע של להקת איל"ן בפסטיבל